

امید شغلی: نقش عوامل شخصی، اجتماعی و حمایت خانواده

لیلا وحید دستجردی^۱، پرینا نیلفروشان^{۲*}

۱- کارشناس ارشد مشاوره شغلی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

۲- استادیار مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

چکیده

هدف پژوهش بررسی عوامل مرتبط با امید شغلی دانشجویان دانشگاه اصفهان بود که با روش توصیفی از نوع همبستگی انجام گرفت. گروه نمونه، ۳۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه اصفهان بودند که به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای نسبتی انتخاب شدند. ابزارهای گردآوری داده‌ها شامل مقیاس امید شغلی، پرسشنامه خودکارآمدی عمومی، مقیاس شناسایی وضعیت افتراقی، پرسشنامه چشم‌انداز زمان و پرسشنامه حمایت خانواده ادراک شده بود. نتایج نشان داد که حمایت خانواده به‌طور غیرمستقیم از طریق پرستیژ اجتماعی و قدرت اجتماعی با امید شغلی رابطه داشت. همچنین حمایت خانواده با خودکارآمدی به‌طور غیرمستقیم از طریق قدرت اجتماعی رابطه داشت. از بین ابعاد موقعیت اجتماعی ادراک شده، بعد قدرت اجتماعی از طریق خودکارآمدی با امید شغلی رابطه غیرمستقیم داشت و بعد پرستیژ اجتماعی با امید شغلی رابطه مستقیم داشت. همچنین خودکارآمدی به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم با امید شغلی رابطه داشت. از بین ابعاد چشم‌انداز زمان، بعد حال لذت‌گرا با امید شغلی رابطه مثبت معنادار و بعد حال سرنوشت رابطه منفی معنادار داشت. به‌طور کلی نتایج نشان داد، خودکارآمدی، ابعاد پرستیژ اجتماعی، قدرت اجتماعی، چشم‌انداز حال لذت‌گرا، حال سرنوشت و حمایت خانواده می‌توانند امید شغلی را پیش‌بینی کنند.

واژه‌های کلیدی: امید شغلی، عوامل شخصی، اجتماعی، حمایت خانواده

مقدمه

آن‌هایی که به علت زیان‌های اقتصادی نمی‌توانند به این مزایا دسترسی داشته باشند، مهم است. عوامل مختلفی بر امید شغلی تأثیر دارند از جمله عوامل مورد توجه پژوهشگران، خودکارآمدی^{۱۰} (دافی، آلن، و دیک، ۲۰۱۱)، چشم‌انداز زمان^{۱۱} (یاکوشکو و سوکولووا، ۲۰۱۰؛ اکبرزاده، مصطفوی، میرزایی، اسدی، هاشم‌زاده، و همکاران، ۲۰۱۴) و موقعیت اجتماعی ادراک‌شده^{۱۲} (تامپسون و هر و نیتزاریم، ۲۰۱۳) است.

مفهوم خودکارآمدی با فعالیت‌های بندورا (۱۹۷۷)، به نقل از صادقی، (۱۳۹۰) آغاز شد. بندورا (۲۰۰۰)، خودکارآمدی را به عنوان، توانایی فرد برای انجام موفقیت‌آمیز یک کار خاص و نیز یک عامل انگیزشی برای انجام هر فعالیتی می‌داند. به عبارت دیگر آن را به‌عنوان باورهای فرد به توانایی‌های خود در انجام وظایف به صورت موفقیت‌آمیز می‌داند (بندورا، ۲۰۰۰). یافته‌ها نشان می‌دهد، خودکارآمدی با تعدادی از نتایج تحصیلی و شغلی رابطه دارد. برای مثال خودکارآمدی با چشم‌انداز زمان (زبردست، بشارت و حقیقت‌گو، ۲۰۱۱)، موفقیت مسیر شغلی^{۱۳} (ابلی و اسپارک، ۲۰۰۹)، پیشرفت تحصیلی^{۱۴} (حسینی‌راد، ۱۳۹۲) و امید شغلی (دافی، و همکاران، ۲۰۱۱) رابطه دارد.

یکی دیگر از عواملی که نقش آن در امید شغلی مورد بررسی قرار گرفته، چشم‌انداز زمان است. چشم‌انداز زمان یک جهت‌گیری شخصی است که نحوه‌ی ادراک و عمل فرد بر اساس گذشته، حال و آینده را نشان می‌دهد (جکسون، ۲۰۰۶). زیمباردو و بوید (۱۹۹۹) معتقد است که، چشم‌انداز زمان فرایندی

در دهه‌های اخیر، پس از ظهور روانشناسی مثبت‌گرا^۱، نظریه‌پردازان و محققان، سازه‌هایی خوش‌بینی^۲ و امید^۳ را مورد بررسی قرار داده‌اند (اسنایدر و کالوف، ۲۰۰۰). اسنایدر (۲۰۰۰) امید را از یک جنبش روانشناسی مثبت‌نگر اقتباس کرده و نشان داد که امید یک منبع نیرومند در تعیین رفتار است (جانسون و وترستن، ۲۰۰۶). امید را می‌توان به یک حالت انگیزشی مثبت، که نگرش افراد را با توجه به توانایی آن‌ها در مفهومی کردن اهداف، توسعه گذرگاه‌هایی برای نائل شدن به آن اهداف و بهره‌گیری از راهبردها برای رسیدن به آن اهداف، تعریف نمود (اسنایدر، ۲۰۰۲).

همچنین امید از جنبه نظری شامل فرایندهای شناختی است که یک حالت انگیزشی ایجاد می‌کند و در نتیجه بر دامنه‌ای از ساختارهای آموزشی و مرتبط بر شغل تأثیر می‌گذارد (جانسون و وترستن، ۲۰۰۶). جانسون و وترستن (۲۰۰۶) نظریه امید^۴ را در روان‌شناسی شغلی به صورت امید شغلی^۵ توسعه دادند. آن‌ها معتقدند که امید شغلی، عامل مهمی در پیگیری و دستیابی به معنای کاری بوده و یک حالت انگیزشی مثبت است که شامل اهداف مرتبط با کار^۶، عاملیت^۷ و گذرگاه‌های دستیابی به آن اهداف^۸ است.

جکسون و نویل^۹ (۱۹۹۸)، به نقل از جانسون و وترستن، (۲۰۰۶) معتقدند که امید شغلی در فهم بهتر نیازهای اقتصادی جمعیت‌های محروم، به‌خصوص

¹ positive psychology

² optimism

³ hope

⁴ hope therapy

⁵ work hope

⁶ presence of work- related goals

⁷ agency

⁸ the pathways for achieving those goals

⁹ Jackson & Neville

¹⁰ self- efficacy

¹¹ time perspective

¹² perceived social status

¹³ career successful

¹⁴ academic achievement

براون، ۲۰۰۰). موقعیت اجتماعی ادراک شده شامل دستیابی شخص به فرصت‌های موجود در جامعه (مثل فرصت‌های متفاوت برای یادگیری جانشینی و الگو نقش، دسترسی متفاوت حمایت عاطفی و مالی، موانع ساختارها) و ارزیابی فرد از آن دسترسی است (فواد و براون، ۲۰۰۰).

پژوهش‌های مختلف به رابطه موقعیت اجتماعی ادراک شده با پیامدهای تحصیلی و شغلی پرداخته‌اند. برای مثال رابطه موقعیت اجتماعی ادراک شده با خودکارآمدی تصمیم‌گیری مسیر شغلی^{۱۰}، اضطراب انتخاب مسیر شغلی^{۱۱} و انتظارات نتیجه دانشگاه، در دانشجویان تأیید شده است (تامپسون و هر و نیتزرایم، ۲۰۱۳؛ تامپسون و سایچ، ۲۰۰۶، ۲۰۱۱).

یکی دیگر از عوامل مورد بررسی در پژوهش حاضر حمایت خانواده^{۱۲} است. خانواده نقش بسیار مهمی در رشد افراد دارد. والدین می‌توانند تسهیل‌گر یا مانع رشد روان‌شناختی فرزندان باشند. به عبارت دیگر خانواده حمایت‌های عاطفی و مالی را فراهم می‌کند و همچنین والدین ارزش‌ها، اهداف و انتظاراتشان را به فرزندان انتقال می‌دهند، این مسائل می‌تواند بر روند زندگی افراد تأثیر فراوانی داشته باشد (فواد، کتامینو، سمودر، چن، فیتزپاتریک، و همکاران، ۲۰۰۸). نظریه پردازان معتقدند والدین در شکل‌گیری خود پنداره تأثیر گذارند و می‌توانند نقش الگو داشته باشند (برگن، ۲۰۰۶). حمایت خانواده با رشد مسیر شغلی^{۱۳} (مسنی، ۲۰۰۹) و آرزوهای مسیر شغلی^{۱۴} نوجوانان (برگن، ۲۰۰۶) رابطه دارد.

آگاهانه است که در آن، مقوله‌های زمان در رابطه‌ی بین تجارب شخصی و اجتماعی نقش بسزایی دارند. زیمناردو و بوید (۱۳۸۹) چشم‌انداز زمان را به شش نوع، گذشته‌ی مثبت^۱، گذشته‌ی منفی^۲، حال لذت‌گرا^۳، لذت‌گرا^۴، حال سرنوشت‌گرا^۵ و آینده‌ی متعالی^۶ متعالی^۶ تقسیم کرد. چشم‌انداز زمان گذشته به افرادی اشاره دارد که از لحاظ روانشناسی به سمت گذشته‌ی شخصی خود گرایش دارند و تحت تأثیر آن قرار می‌گیرند. چشم‌انداز زمان حال به افرادی اشاره دارد که به برنامه‌ریزی بلندمدت و تنظیم اهداف نمی‌پردازند، این افراد به‌طور کلی به سمت اینجا و اکنون جهت داده می‌شوند. چشم‌انداز زمان آینده مربوط به یک جهت‌گیری کلی نسبت به آینده و تلاش‌های فرد برای پاداش‌ها و اهداف آینده است (استولارسکی و بیتنر، زیمناردو، ۲۰۱۱). در بررسی‌های صورت گرفته در زمینه امید شغلی، چشم‌انداز زمان به‌عنوان عامل مهمی در پیش‌بینی امید شغلی افراد معرفی شده است (یاکوشکو و سوکولوا، ۲۰۱۰؛ اکبرزاده و همکاران، ۲۰۱۴).

یکی دیگر از متغیرهایی که نقش آن در پیش‌بینی امید شغلی مورد بررسی قرار گرفته موقعیت اجتماعی ادراک شده (PSS) است. موقعیت اجتماعی ادراک شده، ادراک فرد از دستیابی به منابع اقتصادی^۷، پرستیژ اجتماعی^۸ و قدرت اجتماعی^۹ است که به نظر می‌رسد ساختار فرصت‌های یک فرد را شکل می‌دهد و از رشد مسیر شغلی و آموزشی فرد خبر می‌دهد (فواد و

¹ past positive

² past negative

³ present hedonistic

⁴ present fatalistic

⁵ future

⁶ transcendental- future

⁷ economic resources

⁸ social prestige

⁹ social power

¹⁰ career decision self-efficacy

¹¹ career choice anxiety

¹² family support

¹³ career development

¹⁴ career aspiration

حمایت خانواده در امید شغلی دانشجویان مورد بررسی قرار گرفت. با توجه به مطالب فوق این فرضیه مطرح شد که حمایت خانواده مستقیم و غیرمستقیم از طریق موقعیت اجتماعی ادراک شده و خودکارآمدی با امید شغلی رابطه دارد. همچنین خودکارآمدی مستقیم و غیرمستقیم از طریق چشم‌انداز زمان با امید شغلی در رابطه است.

روش

روش پژوهش، جامعه آماری و نمونه: این مطالعه توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویان دانشگاه اصفهان (در سه دوره کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا) بود که در سال تحصیلی ۹۳-۹۴ مشغول به تحصیل بودند. با توجه به اینکه در مورد حجم بهینه نمونه در تحقیقاتی که از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده می‌کنند، توافق کلی وجود ندارد، اما به زعم بسیاری از پژوهشگران حداقل حجم نمونه لازم ۲۰۰ نفر می‌باشد (سیوو، فان، ویت و ویلس، ۲۰۰۶ و هو، ۲۰۰۸). در پژوهش حاضر برای کاهش خطای اندازه‌گیری، حجم نمونه ۳۰۰ نفر مشخص شد. سپس بر اساس روش نمونه‌گیری طبقه‌ای نسبتی، به نسبت جمعیت هر دانشکده و نیز جنسیت دانشجویان در هر دانشکده، حجم نمونه برای هر دانشکده مشخص گردید.

ابزار سنجش: امید شغلی: در این پژوهش برای سنجش امید شغلی از مقیاس امید شغلی^۱ (جانتون و وترستون، ۲۰۰۶) استفاده شد. این مقیاس شامل ۲۴ گویه است و مشتمل بر ۳ زیر مقیاس اهداف^۲ (۷ گویه)، عاملیت^۳ (۹ گویه) و گذرگاه^۴ (۸ گویه) است.

با توجه به آنچه گفته شد، نقش عوامل مذکور در رابطه با امید شغلی مورد بررسی قرار گرفته است و این نیاز احساس می‌شود که هر کدام از این عوامل نیز در جامعه دانشجویان ایرانی بررسی شود. با این حال در پژوهش‌های انجام شده در زمینه امید شغلی، عوامل ذکر شده به صورت جداگانه مورد توجه بوده است و به تحلیل رگرسیون اکتفا شده است (مانند یاشوکو و سوکولوا، ۲۰۱۰؛ تامپسون و هر و نیتزاریم، ۲۰۱۳؛ گیون، ۲۰۱۳؛ و کنی، والش، بلایر، بلوستین، بمپجت، و همکاران، ۲۰۱۰). این در حالی است که برای پیش‌بینی امید شغلی به الگوی مدون و مبتنی بر تحقیق نیاز است تا متغیرهایی که در پژوهش‌های قبلی به‌طور مجزا مورد توجه قرار گرفته‌اند در کنار یکدیگر نیز مورد بررسی قرار دهد.

همچنین بر اساس جستجوهای انجام شده در موتورهای جستجو، پژوهشی در ایران به غیر از پژوهش اکبرزاده و همکاران (۲۰۱۴) که به بررسی رابطه امید شغلی با چشم‌انداز پرداخته بود، یافت نگردید. وی نشان داد که بین چشم‌انداز آینده، حال لذت‌گرا و حال سرنوشت با امید شغلی رابطه وجود دارد. با توجه به مطالعات محدود در داخل کشور در زمینه امید شغلی، جای خالی پژوهش در این زمینه مشهود است. از این رو این پژوهش به دنبال درک بهتر از عوامل مؤثر بر امید شغلی و نحوه‌ی تأثیر آن‌ها بر دانشجویان بود. همچنین با توجه به تحولات چشمگیر جمعیتی در دهه‌های اخیر و در نتیجه افزایش جمعیت جوان در کشور ایران که موجب عدم تطبیق بین تقاضا و وضعیت موجود بازار کار گردیده است، لازم است که دیدگاه امیدوارانه قشر جوان بویژه دانشجویان مورد بررسی قرار گیرد. به عبارت دیگر در این پژوهش نقش خودکارآمدی، چشم‌انداز زمان، موقعیت اجتماعی ادراک شده و

¹ work hope scale

² goals

³ agency

⁴ pathway

پژوهش حاضر پایایی به شیوهی آلفای کرونباخ ۰/۹۰ بدست آمد.

موقعیت اجتماعی ادراک شده: موقعیت اجتماعی ادراک شده شرکت کنندگان به وسیله مقیاس شناسایی وضعیت افتراقی (DSIS)^۵ (براون و د آگروما، براون، سیا، یمنی - دینو، و همکاران، ۲۰۰۲) ۶۰ سؤالی سنجیده شد. این مقیاس دارای چهار زیر مقیاس منابع اقتصادی - امکانات رفاهی^۶، منابع اقتصادی اصلی^۷، قدرت اجتماعی و پرستیژ اجتماعی است. برای برای پاسخ به گویه‌ها مقیاس ۵ درجه‌ای از ۲- = بسیار پایین تر از متوسط جامعه تا ۲+ = بسیار بالاتر از متوسط جامعه تنظیم شده است. نمرات بالا در هر زیر مقیاس نشان دهنده‌ی، درک بیشتر از متوسطه جامعه، موقعیت اجتماعی ادراک شده است. براون و همکاران (۲۰۰۲)، پایایی به شیوهی آلفای کرونباخ مقیاس شناسایی وضعیت افتراقی را ۰/۹۸ گزارش دادند. همچنین تامپسون و سابیچ (۲۰۰۷)، پایایی به شیوهی آلفای کرونباخ ۰/۹۷ را گزارش کردند. در پژوهش حاضر پایایی به شیوهی آلفای کرونباخ برای ابعاد منابع اقتصادی - امکانات رفاهی ۰/۹۳، منابع اقتصادی - نیازهای اصلی ۰/۹۰، قدرت اجتماعی ۰/۹۰ و پرستیژ اجتماعی ۰/۹۳ برآورد شد.

مقیاس حمایت خانواده ادراک شده^۸: این مقیاس توسط وی و روسمن^۹ (۱۹۹۶)، به نقل از مسنی، (۲۰۰۹) تدوین شده است. این آزمون دارای ۱۰ سوال با مقیاس ۳ درجه‌ای (۱=اصلاً، ۲=کم، ۳=قابل توجه) است. که پس از پژوهش مقدماتی، گزینه (متوسط) توسط پژوهشگر برای سنجش دقیق تر، اضافه گردید.

است. این آزمون دارای مقیاس ۷ درجه‌ای از ۱= کاملاً مخالفم تا ۷= کاملاً موافقم، تنظیم شده است. نمرات بالا در این مقیاس، امید شغلی بالا را نشان می‌دهد. جانتون و وترستون (۲۰۰۶) پایایی به شیوهی آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۹۰ و برای زیر مقیاس‌های، اهداف ۰/۸۱، عاملیت ۰/۸۷ و گذرگاه ۰/۶۸ گزارش نمودند. در پژوهش حاضر به منظور بررسی پایایی مقیاس امید شغلی از روش همسانی درونی استفاده شد. پایایی به شیوهی آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر برای کل نمونه ۰/۹۱ و در هر زیر مقیاس، اهداف ۰/۷۱، عاملیت ۰/۸۱ و گذرگاه ۰/۷۴ بدست آمد.

خودکارآمدی عمومی: برای سنجش خودکارآمدی از پرسشنامه خودکارآمدی عمومی^۱ که توسط شرر^۲ و مادوکس^۳ (۱۹۸۲)، به نقل از گنجی، و فراهانی، (۱۳۸۸) تدوین شده استفاده شد. پرسشنامه دارای ۱۷ گویه است که هر گویه بر اساس مقیاس لیکرت از دامنه ۱= کاملاً مخالفم تا ۵= کاملاً موافقم تنظیم می‌شود. نمرات بالا، خودکارآمدی بالا را در افراد گزارش می‌دهد. این مقیاس توسط براتی (۱۳۷۵)، به نقل از گنجی، و فراهانی، (۱۳۸۸) ترجمه و اعتبار یابی شده است. ضریب پایایی این مقیاس با استفاده از روش دو نیمه کردن آزمون گاتمن^۴ برابر ۰/۷۶ و پایایی به شیوهی آلفای کرونباخ ۰/۷۹ گزارش شده است (شماعی زاده و عابدی، ۱۳۸۴). نجفی (۱۳۸۰) نیز پایایی به شیوهی آلفای کرونباخ را برای این پرسشنامه ۰/۸۳ گزارش کرد. گنجی و فراهانی (۱۳۸۸) پایایی به شیوهی آلفای کرونباخ ۰/۸۱ گزارش کردند. در

⁵ differential status identity scale

⁶ economic resources- amenities

⁷ economic resources- basic needs

⁸ perceived family support scale

⁹ Way and Rossmann

¹ general self-efficacy questionnaire

² Sherer

³ Maddux

⁴ Gottman

نفر از علوم، ۴۳ نفر از علوم اداری و اقتصادی، ۳۸ نفر از فنی و مهندسی، ۱۰ نفر از علوم جغرافیایی و برنامه‌ریزی، ۸ نفر از حمل و نقل، ۱۱ نفر از شیمی، ۱۸ نفر از مهندسی و کامپیوتر، ۶ نفر از علوم و فناوری‌های مدرن و ۳ نفر از اهل بیت بودند. میانگین پاسخگویی به تمام پرسشنامه‌ها ۱۵ تا ۲۰ دقیقه بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای آماری Spss ۱۹ و Amos ۲۲ استفاده شد و داده‌ها با استفاده از تحلیل مسیر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها:

در این پژوهش پس از ورود داده‌ها در نرم‌افزار Spss ۱۹، ۸ نفر به علت سبک پاسخ‌دهی به پرسشنامه حذف شدند و در مجموع حجم نمونه به ۲۹۲ نفر (۱۸۸ نفر دختر و ۱۰۴ نفر پسر) کاهش یافت. میانگین سنی در پسران ۲۴/۵۶ و در دختران ۲۳/۷۱ بود. نتایج تحلیل واریانس (ANOVA) نشان داد که بین امید شغلی و سطح تحصیلات دانشجویان تفاوت معنادار وجود نداشت. داده‌ها در دو سطح توصیفی و استنباطی تحلیل شدند. در جدول (۱) میانگین انحراف معیار امید شغلی، خودکارآمدی، ابعاد چشم‌انداز زمان، ابعاد موقعیت اجتماعی ادراک شده و حمایت خانواده قید شده است.

نمرات بالا در این مقیاس، حمایت خانواده ادراک شده بیشتر را نشان می‌دهد. وی و روسمن (۱۹۹۶)، به نقل از مسنی، (۲۰۰۹) پایایی به شیوه‌ی آلفای کرونباخ را برای مقیاس حمایت خانواده ادراک شده ۰/۸۵ گزارش دادند. مسنی (۲۰۰۹)، پایایی به شیوه‌ی آلفای کرونباخ را ۰/۸۳ گزارش کرد. در پژوهش حاضر پایایی به شیوه‌ی آلفای کرونباخ ۰/۸۹ بدست آمد.

دیدگاه زمانی: در این پژوهش از فرم تجدید نظر شده پرسشنامه چشم‌انداز زمان^۱ (زیمباردو و بوید ۱۳۸۹) برای سنجش دیدگاه زمانی افراد استفاده شد. پرسشنامه دارای ۶۶ گویه است و ۶ نوع چشم‌انداز را مورد بررسی قرار می‌دهد. برای پاسخگویی به این پرسشنامه مقیاس ۵ درجه‌ای از ۱= بسیار نادرست تا ۵= بسیار درست تنظیم شده است. نمرات بالا در هر یک از زیر مقیاس‌ها، چشم‌انداز افراد را نشان می‌دهد. در پژوهش حاضر پایایی به شیوه‌ی آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس گذشته منفی ۰/۷۷، دیدگاه چشم‌انداز گذشته مثبت ۰/۶۰ (با حذف گویه‌های ۲۹ و ۴۹)، دیدگاه چشم‌انداز حال لذت‌گرا ۰/۶۵، دیدگاه چشم‌انداز حال سرنوشت ۰/۶۷، دیدگاه چشم‌انداز آینده ۰/۷۱، دیدگاه چشم‌انداز آینده متعالی ۰/۸۶ بدست آمد.

روش اجرا و تحلیل: در این پژوهش نسبت حجم نمونه پژوهش در سه مقطع کارشناسی (۴۹/۷٪)، کارشناسی ارشد (۳۴/۹٪) و دکترا (۱۵/۴٪) رعایت گردید. بدین ترتیب در نمونه حاضر در سه مقطع تحصیلی، ۳۸ نفر از دانشکده ادبیات و علوم انسانی، ۱۲ نفر از تربیت بدنی و علوم ورزشی، ۴۰ نفر از روانشناسی و علوم تربیتی، ۳۰ نفر از زبان خارجی، ۴۳

¹ time perspective questionnaires

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی امید شغلی، خودکارآمدی، چشم‌انداز زمان، موقعیت اجتماعی ادراک شده و حمایت خانواده

متغیرها	میانگین	انحراف معیار
امید شغلی	۱۲۰/۳۲	۲۰/۲۵
خودکارآمدی	۶۱/۹۶	۹/۹۷
چشم‌انداز زمان		
گذشته منفی	۳/۱۵	۰/۵۸
گذشته مثبت	۳/۵۵	۰/۵۳
حال لذت‌گرا	۳/۲۵	۰/۴۱
حال سرنوشت	۲/۶۲	۰/۵۵
آینده	۳/۵۹	۰/۴۵
آینده متعالی	۳/۹۷	۰/۶۸
موقعیت اجتماعی ادراک شده		
منابع اقتصادی - رفاهی	-۱/۹۸	۱۱/۴۷
منابع اقتصادی - نیازهای اصلی	۰/۶۹	۹
قدرت اجتماعی	۵/۹۰	۷/۹۷
پرستیژ اجتماعی	-۴/۷۶	۱۰/۲۳
حمایت خانواده	۳۳/۷۰	۵/۴۱

کردن پارامترهای ثابت (قاسمی، ۱۳۸۹). به این ترتیب مسیرهای غیر معنادار حذف گردیدند، به طوری که مسیر مستقیم حمایت خانواده به امید شغلی و خودکارآمدی حذف گردید. همچنین مسیرهای منابع اقتصادی - امکانات رفاهی، منابع اقتصادی - نیازهای اصلی و قدرت اجتماعی به امید شغلی حذف گردید. از سوی دیگر از بین ابعاد چشم‌انداز زمان، مسیرهای ابعاد گذشته منفی، گذشته مثبت، آینده و آینده متعالی به امید شغلی حذف شد. برای حذف آن‌ها دلایل منطقی وجود داشت که در بخش بحث و نتیجه‌گیری به آن اشاره می‌شود. برای بررسی نقش میانجی‌گری متغیرها، سه شرط رابطه معنادار متغیر مستقل با متغیر میانجی، رابطه معنادار متغیر میانجی با متغیر وابسته و عدم رابطه متغیر مستقل با متغیر وابسته (شروت و بولگر، ۲۰۰۲)، بررسی شد. مدل اصلاح‌شده در شکل (۱) نشان داده

در ابتدا چنین فرض شده است که حمایت خانواده، خودکارآمدی، ابعاد چشم‌انداز زمان و ابعاد موقعیت اجتماعی ادراک‌شده، هر کدام به صورت مستقیم با امید شغلی رابطه دارند. همچنین ابعاد موقعیت اجتماعی ادراک‌شده، خودکارآمدی و ابعاد چشم‌انداز زمان نقش میانجی را دارند. به عبارت دیگر در این مدل حمایت خانواده به عنوان متغیر برون‌زاد، ابعاد موقعیت اجتماعی ادراک‌شده، خودکارآمدی و ابعاد چشم‌انداز، به عنوان میانجی و امید شغلی به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شد.

شاخص‌های کلی برازش مدل پیشنهادی پژوهش ($RMSEA = ۰/۲۱۶$) در دامنه قابل قبول نبودند و مدل تأیید نمی‌گردد و نیاز به اصلاح دارد. دو راه برای اصلاح مدل وجود دارد، یکی حذف مسیرهایی که ضرایب تأثیر آن‌ها معنادار نبوده است و دیگری آزاد

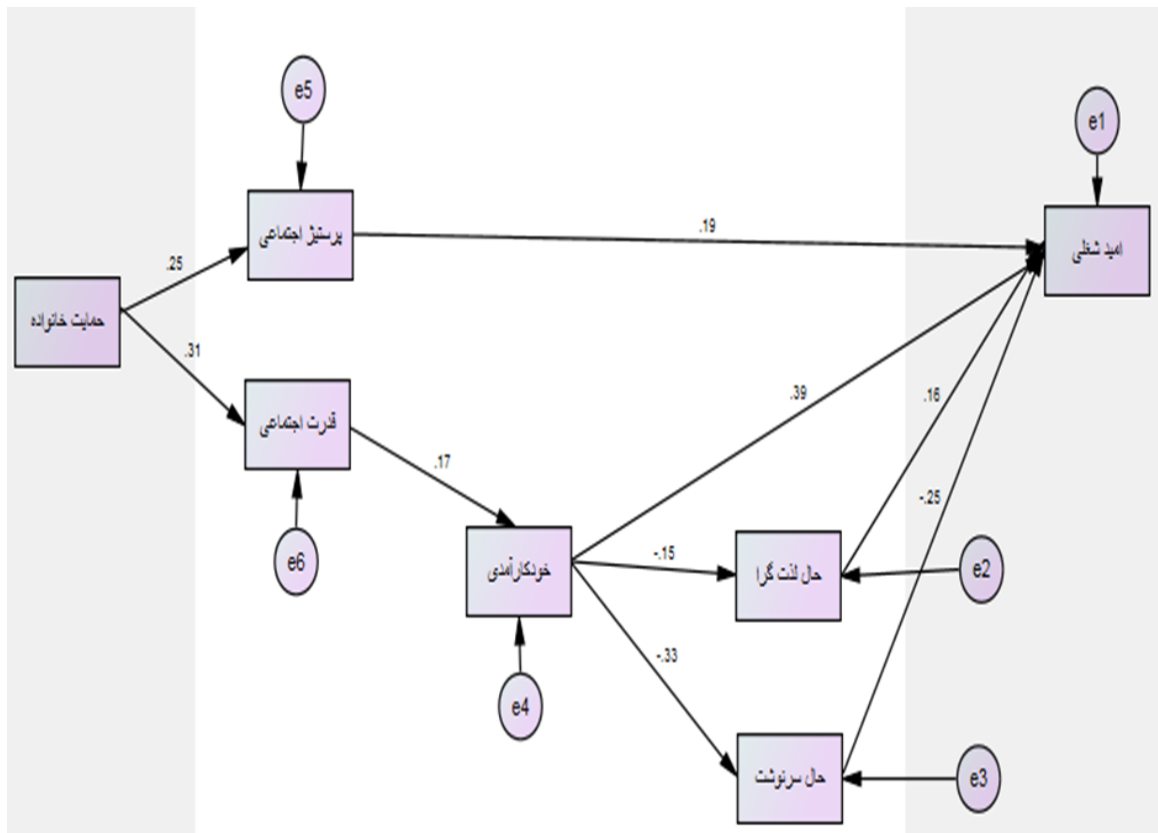
شده است. برازش این مدل مورد بررسی قرار گرفت. آورده شده است. شاخص برازش کلی مدل اصلاح‌شده در جدول (۲)

جدول ۲. شاخص‌های کلی برازش مدل اصلاح‌شده

شاخص‌های کلی برازش								
مقتصد			تطبیقی			مطلق		
RMSEA	PCFI	PNFI	CMIN/DF	CFI	TLI	P	DF	CMIN
۰ تا ۰/۰۸	۱-۰/۵۰	۱-۰/۵۰	۳-۲	۱-۰/۹۰	۱-۰/۹۰	-	-	۱-۵
۰/۰۶۰	۰/۵۱	۰/۵	۲	۰/۹۶	۰/۹۳	۰/۰۰۱	۱۱	۲۲/۴۶

باقی‌مانده (۰/۰۶۰) نشان می‌دهد که این مدل را می‌توان قابل قبول دانست و مدل تأیید می‌گردد. در کل ۳۴٪ واریانس امید شغلی در این مدل تبیین می‌شود. جدول (۳) شاخص‌های جزئی برازش، شامل ضرایب تاثیر را نشان می‌دهد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود تمامی ضرایب مسیر معنادار هستند.

همان‌طور که جدول (۲) نشان می‌دهد، برای مدل اصلاح‌شده، شاخص برازش توکر لویس (۰/۹۳) و شاخص برازش تطبیقی (۰/۹۶) حاکی از قابل قبول بودن مدل است. مقادیر PCFI، PNFI در این مدل (۰/۵۱، ۰/۵) حاکی از مقتصد بودن مدل است. در نهایت مقدار شاخص ریشه دوم میانگین مربعات

شکل ۱. مدل اصلاح شده رابطه حمایت خانواده، موقعیت اجتماعی ادراک شده، خودکارآمدی، چشم انداز زمان و امید شغلی

جدول ۳. خلاصه پارامترهای برآورد شده برای تأثیر حمایت خانواده، خودکارآمدی، حال لذت‌گرا، حال سرنوشت و پرستیژ اجتماعی بر امید شغلی

خطای استاندارد	سوگیری	فاصله اطمینان ۹۵٪		سطح معنادار	مقدار بحرانی	مقدار استاندارد	پارامتر
		حد بالا	حد پایین				
۰/۰۵۳	-۰/۰۰۲	۰/۰۳۵	۰/۰۱۴	۰/۰۱	۴/۳۵	۰/۲۵	حمایت خانواده ← پرستیژ اجتماعی
۰/۰۵۳	۰/۰۰۱	۰/۴۰۳	۰/۱۹۵	۰/۰۱	۵/۴۷	۰/۳۱	حمایت خانواده ← قدرت اجتماعی
۰/۰۵۰	-۰/۰۰۳	۰/۲۸۵	۰/۰۹۳	۰/۰۱	۳/۹۳	۰/۱۹	پرستیژ اجتماعی ← امید شغلی
۰/۰۶۰	-۰/۰۰۱	۰/۲۸۴	۰/۰۵۶	۰/۰۳	۲/۹۷	۰/۱۷	قدرت اجتماعی ← خودکارآمدی
۰/۰۶۱	۰/۰۰۱	۰/۰۳۴	-۰/۲۶۸	۰/۰۸	-۲/۶۵	-۰/۱۵	خودکارآمدی ← حال لذت‌گرا
۰/۰۵۴	۰/۰۰۱	۰/۲۰۹	۰/۴۲۶	۰/۰۱	-۵/۸۷	-۰/۳۳	خودکارآمدی ← حال سرنوشت
۰/۰۵۳	-۰/۰۰۲	۰/۵۰۱	۰/۲۹۰	۰/۰۱	۷/۶۸	۰/۳۹	خودکارآمدی ← امید شغلی
۰/۰۵۵	-۰/۰۰۱	۰/۱۲۹	-۰/۳۴۹	۰/۰۱	۳/۳۶	۰/۱۶	حال لذت‌گرا ← امید شغلی
۰/۰۴۹	-۰/۰۰۱	۰/۲۵۴	۰/۰۵۹	۰/۰۱	۴/۹۵	-۰/۲۵	حال سرنوشت ← امید شغلی

صفر بیرون و بالا

جدول (۴) نتایج بررسی روابط غیر مستقیم با روش بوت استرپ را نشان می‌دهد.

جدول ۴. نتایج بوت استرپ مسیرهای غیر مستقیم در الگوی اصلاح شده

نتیجه	فاصله اطمینان ۹۵٪ بوت استرپ		اثر کل	متغیر	وابسته	مستقل
	حد بالا	حد پایین				
بی تاثیر	۰/۱۱۷	۰/۰۳۸	۰/۰۲۰	۰/۰۷	امید شغلی	حمایت خانواده
تاثیر گذار	۰/۱۳۹	۰/۰۲۵	۰/۰۲۹	۰/۰۷۷	امید شغلی	قدرت اجتماعی
تاثیر گذار	۰/۱۰۵	۰/۰۱۱	۰/۰۴۸	۰/۴۵	امید شغلی	خودکارآمدی
بی تاثیر	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۵۵	۰/۲۵	امید شغلی	حال سرنوشت
بی تاثیر	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۴۹	۰/۱۶۲	امید شغلی	حال لذت‌گرا
بی تاثیر	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۵۰	۰/۱۸۹	امید شغلی	پرستیژ اجتماعی

بحث

پژوهش حاضر نقش عوامل شخصی، اجتماعی و حمایت خانواده را در امید شغلی دانشجویان بررسی نمود. در این پژوهش مدلی مفهومی فرض شد که در آن حمایت خانواده به‌عنوان متغیر برون‌زا، ابعاد موقعیت اجتماعی ادراک شده، خودکارآمدی و ابعاد چشم‌انداز، به‌عنوان میانجی و امید شغلی به‌عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شد.

نتایج جدول (۴) نشان داد که معنی‌داری مسیرهای غیر مستقیم حمایت خانواده بر امید شغلی با میانجی‌گری قدرت اجتماعی و خودکارآمدی است. سطح اطمینان برای فاصله اطمینان ۹۵ و تعداد نمونه‌گیری مجدد بوت استرپ ۱۰۰۰ است. با توجه به اینکه صفر بیرون از این فاصله‌ها (حد پایین و بالا) قرار گرفته است، این روابط میانجی‌گری، معنی‌دار هستند.

رابطه تایید نگرديد و در عوض قدرت اجتماعی میانجی حمایت خانواده و خودکارآمدی واقع شد بطوری که با افزایش قدرت اجتماعی ادراک شده، خودکارآمدی فرد نیز افزایش یافته و به دنبال آن امید شغلی نیز بیشتر می شود. این یافته‌ها با پژوهش‌های تامپسون و داهلینگ (۲۰۱۱) و مسنی (۲۰۰۹) همسو است. وجود منابع اقتصادی - اجتماعی و درک افراد از اینکه می‌توانند به لحاظ اجتماعی نفوذ داشته باشند می‌تواند بر باورهای خودکارآمدی آن‌ها تأثیرگذار باشد (تامپسون و سایچ، ۲۰۰۶؛ مسنی، ۲۰۰۹). به عبارت دیگر می‌توان گفت منشا خودکارآمدی به قدرت اجتماعی ادراک شده دانشجویان بر می‌گردد.

در پژوهش حاضر خودکارآمدی هم به صورت مستقیم و هم به صورت غیرمستقیم از طریق صرفاً چشم‌انداز حال لذت‌گرا و سرنوشت با امید شغلی رابطه داشت. رابطه مستقیم خودکارآمدی و امید شغلی در راستای پژوهش یاکوشکو و سوکوا (۲۰۱۰) است. باور به خودکارآمدی می‌تواند شامل باور به توانایی برای تعیین اهداف، عمل به آن‌ها و عبور از مسیرهای دشوار برای رسیدن به اهداف نیز باشد و احتمالاً به همین دلیل خودکارآمدی به‌طور مستقیم با امید شغلی در ارتباط است. در زمینه رابطه‌ی غیرمستقیم خودکارآمدی با امید شغلی از طریق حال لذت‌گرا و حال سرنوشت می‌توان گفت، احتمالاً خودکارآمدی باعث می‌شود فرد احساس کنترل بیشتری بر امور زندگی خود داشته و اهداف بهتر و مؤثرتری را انتخاب کرده و گذرگاه‌هایی که به شکست منجر می‌شود را حذف کند (زبردست و همکاران، ۲۰۱۱). باور توانمند بودن و توانستن می‌تواند بر دیدگاه یا چشم‌انداز افراد مؤثر باشد. به عبارت دیگر افراد با خودکارآمدی پایین به شکست‌ها و تجربیات ناموفق خود تکیه می‌کنند

بر اساس نتایج حمایت خانواده، نتوانست رابطه مستقیمی با امید شغلی نشان دهد و به‌طور غیرمستقیم از طریق پرستیژ اجتماعی و قدرت اجتماعی با امید شغلی رابطه داشت. این یافته‌ها با پژوهش‌های گرین (۲۰۱۰)، مسنی و مک ویرتر (۲۰۱۳) همسو است. نتایج این پژوهش‌ها نشان داد که حمایت خانواده با موقعیت اجتماعی ادراک‌شده رابطه مثبت معنادار دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت، حمایت خانواده به‌عنوان یک منبع بسیار قوی، می‌تواند بر پرستیژ اجتماعی و قدرت اجتماعی ادراک‌شده افراد تأثیرگذار باشد. این منبع نیرومند می‌تواند نقش تسهیل‌گر یا مانع را در پرورش استعدادها، توانایی‌ها و گسترش توانمندی‌ها داشته باشد. به عبارت دیگر می‌توان گفت، هنگامی که فرد در جامعه‌ی خود احساس ارزشمندی و مفید بودن می‌کند و در کنار آن نیز از یک منبع حمایتی قوی برخوردار باشد، اهداف اثربخش‌تر و مفیدتری را انتخاب می‌کند و از انگیزه‌ی بالایی جهت دستیابی به اهداف، شروع و ادامه مسیر برخوردار است.

از طرف دیگر حمایت خانواده با خودکارآمدی رابطه مستقیمی نشان نداد، بلکه به‌طور غیرمستقیم از طریق قدرت اجتماعی با خودکارآمدی رابطه داشت. این یافته‌ها با نتایج پژوهش صادقی (۱۳۹۰)، رستمی، شاه‌محمدی، قائدی، بشارت، زردخانه، و همکاران (۱۳۸۹)، مسنی (۲۰۰۹) و تورس و سولبرگ (۲۰۰۱) که رابطه مستقیمی بین حمایت خانواده و خودکارآمدی نشان داده بودند، همخوان نیست. در تبیین این یافته می‌توان گفت که نقش قدرت اجتماعی ادراک شده، در ایجاد خودکارآمدی دانشجویان بیش‌تر از حمایت خانواده به صورت مستقیم است.

از سوی دیگر خودکارآمدی به عنوان میانجی حمایت خانواده و امید شغلی در نظر گرفته شد که این

انگیزه لازم جهت انتخاب اهداف و گذرگاه‌هایی جهت رسیدن به اهداف را ندارند زیرا معتقدند که این اهداف و مسیرها از قبل مشخص شده‌اند و آن‌ها نمی‌توانند آن را تغییر دهند. به‌طور خلاصه با افزایش دیدگاه حال سرنوشت، امید شغلی کاهش می‌یابد.

از طرف دیگر در پژوهش حاضر دیدگاه زمانی حال لذت‌گرا با امید شغلی رابطه مثبت معنادار داشت. در این رابطه می‌توان به ویژگی بارز این دیدگاه یعنی "تمرکز زیاد بر لذت در زمان حال" اشاره کرد (زیمباردو و بوید، ۱۳۸۹). افرادی که چشم‌انداز زمانی آن‌ها حال لذت‌گرا است، از محدود شدن بیزارند در زمان حال تصمیم‌گیری از محدود شدن بیزارند و دوست دارند به کارهایی که در آن خلاق و خودجوش هستند، بپردازند (زیمباردو و بوید، ۱۳۸۹). بنابراین می‌توان گفت که این افراد در هنگام مواجهه با مشکلات، در راه رسیدن موفقیت‌آمیز به اهداف، از راه‌ها و گذرگاه‌های مختلفی استفاده می‌کنند تا به نتیجه دلخواه دست یابند و همین امر موجب افزایش امید شغلی می‌شود.

به‌طور کلی می‌توان گفت امید شغلی سازه‌ای است که عوامل خانوادگی، اجتماعی و فردی در تعامل با یکدیگر بر آن تاثیر دارند و نکته جالب این است که عوامل فردی به امید شغلی نزدیک‌ترند در حالی که پیش‌زمینه و منشا آن‌ها عوامل خانوادگی و موقعیت اجتماعی ادراک شده‌ای است که در آن‌ها را سوق می‌دهد.

از جمله محدودیت‌های این پژوهش آن بود که، مطالعه تنها بر روی دانشجویان دانشگاه انجام شده است. لذا برای تعمیم نتایج به دانشجویان سایر شهرها و سایر افراد باید محتاط بود. در این راستا پیشنهاد می‌شود که این روابط در جوامع دیگر نیز بررسی گردد تا

(پاجاریس و شانک، ۲۰۰۱) و چشم‌انداز آن‌ها در کل روند و فرایند زندگی ناامیدانه و منفی است. در صورتی که افراد با خودکارآمدی بالا از گذشته خود هر چند تلخ، برای افزایش توانایی‌ها و رسیدن به اهداف و خواسته‌هایشان در آینده استفاده می‌کنند. بدین ترتیب خودکارآمدی، یعنی باور به توانایی‌های شخصی، امید فرد برای این که بتواند اهدافی را برای آینده تعیین کند و به سوی این اهداف گام بردارد و خود نقش عاملیت در آینده خود داشته باشد را افزایش می‌دهد. بر اساس رویکردهای شناختی، خودکارآمدی یک سازه شناختی است که احتمالاً می‌تواند سازه انگیزشی امید شغلی که بار هیجانی دارد را تحت تأثیر قرار دهد. در عین حال خودکارآمدی با کاهش چشم‌انداز حال لذت‌گرا و سرنوشت به افزایش امید شغلی منجر می‌شود زیرا باور به توانمندی‌ها می‌تواند تمرکز فرد بر تحقق اهداف را افزایش داده و اعتقاد فرد نسبت به اینکه همه چیز از قبل تعیین شده و او هیچ کنترلی بر آن ندارد را کاهش دهد (زیمباردو و بوید، ۱۳۸۹) و بدین ترتیب امید او برای مسیر شغلی‌اش افزایش یابد.

همچنین نتایج نشان داد که از بین ابعاد چشم‌انداز، ابعاد حال لذت‌گرا و حال سرنوشت با امید شغلی رابطه معنادار داشتند. این یافته با پژوهش اکبرزاده و همکاران (۲۰۱۴) در یک راستا است. از آنجا که ابعاد چشم‌انداز زمان مستقل از یکدیگر هستند، تأثیر هر کدام بر امید شغلی جداگانه بررسی شد و مشخص گردید که بین دیدگاه حال سرنوشت و امید شغلی رابطه منفی معنادار وجود داشت. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت، افراد با دیدگاه حال سرنوشت، به جبر زمان حال اعتقاد دارند. آن‌ها معتقد به سرنوشت از پیش تعیین شده هستند (زیمباردو و بوید، ۱۳۸۹). احتمالاً این افراد

باشی. تهران: مولی. (تاریخ انتشار به زبان اصلی ۲۰۰۹).

شماعی زاده، م.، و عابدی، م. ر. (۱۳۸۴). تأثیر مشاوره شغلی برافزایش خودکارآمدی کارآفرینی دانشجویان دانشگاه اصفهان. *دانش و پژوهش در روان‌شناسی*، ۷(۲۳)، ۳۸-۲۹.

صادقی، ا. (۱۳۹۰). *عوامل مؤثر بر رشد مسیر شغلی دانش‌آموزان سوم راهنمایی*. پایان‌نامه دکترا مشاوره شغلی: دانشگاه اصفهان. دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی.

قاسمی، و. (۱۳۸۹). *مدل‌سازی معادله ساختاری در پژوهش‌های اجتماعی با کاربرد Amos graphics*. تهران: انتشارات جامعه‌شناسان.

گنجی ارجنگی، م.، و فراهانی، م. ن. (۱۳۸۸). رابطه‌ی استرس شغلی و خودکارآمدی با رضایت از زندگی در امدادگران حوادث گاز استان اصفهان. *پژوهش در سلامت روان‌شناختی*. ۲(۳)، ۱۵-۲۴.

نجفی، م. (۱۳۸۰). *بررسی خودکارآمدی ادراک‌شده و بازخورد بر عملکرد ریاضی دانش‌آموزان سال دوم رشته‌ی ریاضی فیزیک زنجان*. پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد: دانشگاه تربیت معلم تهران.

Abele, A. E., & Spurk, D. (2009). The longitudinal impact of self- efficacy and career goals on objective and subjective career success. *Journal of Vocational Behavior*, 77, 53- 62.

Akbarzadeh, M., Mostafavi, M., Mirzaee, A., Asadi, S., Hashemzadeh, A., & ReyhaniNahr, A. (2014). Relationship between Time perspective and work hope. *Bulletin of Environment, Pharmacology and Life Sciences*, 3, 157- 163.

Bandura, A. (2000). *Cultivate self-efficacy for personal and organization effectiveness Handbook of principles of organization behavior*. pp. 120-139. Oxford, Uk: Blachwell.

قابلیت تعمیم نتایج افزایش یابد. همچنین با توجه به این که در این پژوهش تنها از یک روش سنجش استفاده شد برای سنجش دقیق‌تر، به‌عنوان پیشنهادی برای پژوهش‌های آتی، بهتر است داده‌های حاصل از روش‌های سنجش مختلف ادغام شود. با توجه به یافته‌ها، یکی از پیشنهادات کاربردی این پژوهش استفاده از مشاوره مسیر شغلی شناختی اجتماعی برای افزایش خودکارآمدی و نیز ایجاد چشم‌انداز زمانی متعادل به منظور افزایش امید شغلی دانشجویان است. با اینحال پیشنهاد می‌شود که با طراحی و اجرای این مداخلات، تأثیر آن‌ها بر تغییرات امید شغلی دانشجویان مقایسه گردد.

منابع

حسینی‌راد، ف. (۱۳۹۲). *بررسی رابطه علی چشم‌انداز آینده و خودکارآمدی با پیشرفت تحصیلی با میانجی‌گری راهبردهای یادگیری خودتنظیمی دانش‌آموزان پسر دبیرستان اهواز*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. رشته روان‌شناسی دانشگاه اهواز. دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی.

رستمی، ر.، شاه محمدی، خ.، قائدی، غ. م.، بشارت، م. ع.، اکبر زردخانه، س.، و نصرت آبادی، م. (۱۳۸۹). *رابطه خودکارآمدی باهوش هیجانی و حمایت اجتماعی ادراک‌شده در دانشجویان دانشگاه تهران*. فصلنامه *دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گناباد*. ۱۶(۱۳)، ۵۴-۴۶.

زیمباردو، اف.، و بوید، جی. (۱۳۸۹). *پارادوکس زمان، روان‌شناسی نوین زمان که زندگی تان را تغییر خواهد داد*. ترجمه ش. پرویزی، و ط. ملا

- Achievement motivation among urban adolescents: Work hope, autonomy support, and achievement-related beliefs. *Journal of Vocational Behavior*, 77(2), 205-12.
- Metheny, J. R. (2009). *Family of origin Influence on the career development of yang adults: the relative contribution of social status and family support*. Doctoral Dissertation in psychology. University of Oregon.
- Metheny, J., & McWhirther, E. H. (2013). Contributions of social status and family support to college students' career decision self - efficacy and outcome expectation. *Journal of Career Assessment*, 21 (3). 294- 378.
- Pajares, F., & Schunk, D. H. (2001). Self-beliefs and school success: self-efficacy, self-concept, and school achievement. In R. Riding & S. Rayner (Eds.), *Perception* (pp. 239-266). London: Ablex Publishing.
- Shrout, P. E., & Bolger, N. (2002). Mediation in experimental and nonexperimental studied: new procedures and recommendations. *Psychological Methods*. 429- 445.
- Sivo, S. A., Fan, X., Witta, E. L., & Willse, J. T. (2006). The search for "optimal" cutoff properties: Fit index criteria in structural equation modeling. *The Journal of experimental education*, 74(3). 267- 288.
- Snyder, C. R. (2000). *Handbook of hope: Theory, measures, and applications*. Lawrence: Academic Press. 25-52.
- Snyder, C. R. (2002). Hope theory: Rainbows in the mind. *Psychological Inquiry*, 13(4), 249-275.
- Snyder, C. R., & McCullough, M. E. (2000). A positive psychology field of dreams. *Journal of social and clinical psychology*, 19, 151-160.
- Stolarski, M., Bitner, J., & Zimbardo, P. H. G. (2011). Time perspective, emotional intelligence and discounting of delayed awards. *Time and Society*. 20(3) 346-363.
- Thompson, M. N., & Subich, L. M. (2006). The relation of social status to the career decision-making process. *Journal of Vocational Behavior*, 69, 289-301.
- Thompson, M. N., & Dahling, J. (2011). Perceived social status and learning experiences in social cognitive career
- Bergen, R. J. S. (2006). *Family influences on young adult career Development and aspiration*. Doctoral Dissertation in psychology. University of North Texas.
- Brown, M. T., D'Agruma, H. D., Brown, A., Sia, A., Yamini-Diouf, Y., & Porter, S. (2002). Differential status identity: Construct, measurement, and initial validation. In *Symposium presented during the annual convention of the American Psychological Association*, Chicago, Illinois.
- Duffy, R. D., Allan, B. A., & Dik, B. J. (2011). The presence of a calling and academic satisfaction: Examining potential mediators. *Journal of Vocational Behavior*, 79(1), 74-80.
- Fouad, N. A., & Brown, M. T. (2000). Role of race and social class in career development: Implications for counseling psychology. In S. D. Brown & R. W. Lent (Eds.), *Handbook of counseling psychology* (3rd ed., 379-408). New York: Wiley.
- Fouad, N. A., Kautamneni, N., Smother, M. K., Chen, Y. L., Fitzpatrick, M., Terry, S. (2008). Asian American career development: a Qualitative analysis. *Journal of Vocational Behavior*, 43(1), 43-54.
- Green, R. M. (2010). *The Relationship between perceived social status, stress and health in Mexican American Immigrant*. Doctoral Dissertation in psychology of Brigham Young University.
- Guion, D. (2013). *Work hope and the socioemotional functioning of offenders*. Doctoral Dissertation in psychology. Virginia Commonwealth University.
- Hoe, S. L. (2008). Issues and procedures in adopting structural equation modeling technique. *Journal of applied quantitative methods*, 3(1), 76- 83.
- Jackson, W. H. (2006). *Time perspective and motivation*. Retrieved (date retrieved), available at:// internet. Cybermesa. Com/ bajckson/ Papers/ Jackson2006 Time Perspective Motivation. Pdf.
- Juntunen, C. L., & Wettersten, K. B. (2006). Work hope: Development and initial validation of a measure. *Journal of Counseling Psychology*, 53, 94-106.
- Kenny, M. E., Walsh-Blair, L. Y., Blustein, D. L., Bempechat, J., & Seltzer, J. (2010).

- and family support in Latino college student persistence and health. *Journal of Vocational Behavior*, 59(4), 53- 63.
- Yakushko, O., & Sokolova, O. (2010). Work hope and influences of the career development among Ukrainian college students. *Journal of Career Development*, 36(4), 310-23.
- Zebardast, Z., Besharat, M. A., & Hghighatgoo, M. (2011). The relationship between self-efficacy and time perspective in students. *Journal of Social and Behavioral Sciences*, 30, 935 – 938.
- Zimbardo, P. G., & Boyed, J. N. (1999). Putting time in perspective: A valid, reliable individual-differences metric. *Journal of Personality and Social Psychology*, 77, (6), 1271-1288.
- theory. *Journal of Vocational Behavior*, 80 (2012), 351- 361.
- Thompson, M. N., & Subich, L. M. (2007). Exploration and validation of the Differential Status Identity Scale. *Journal of Career Assessment*, 15, 227-239.
- Thompson, M. N., & Subich, L. M. (2011). Relations of supports and barriers to social status and vocational behavior. *The Counseling Psychologist*, 39, 735–763.
- Thompson, M. N., Her, p., & Nitzarim, S. R. (2013). Personal and contextual variables related to work hope among undergraduate students from underrepresented backgrounds. *Journal of Career Assessment*, 30, 1-8.
- Torres, J. B., & Solberg, V. S. (2001). Role of self- efficacy, stress, social integration

Work Hope: The Role of Personal and Social Factors and Family Support

L. Vahid Dastjerdi ¹, P. Nilforooshan ^{2*}

1- M. A. in Career Counseling, Faculty of Education and Psychology, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

2- Assistant Professor of Counseling, Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, University of Isfahan, Isfahan, Iran

Abstract

The purpose of the present study was to investigate the related factors on work hope in University of Isfahan's Students. It was a descriptive, correlational study. The statistical samples of the study comprised of all of the students in the University of Isfahan in 2014-15. The sample including 300 students was selected through relatively stratified sampling in the University of Isfahan. The work hope scale, general self-efficacy questionnaire, differential status identity scale, time perspective questionnaires and perceived social support scale were used in collecting the data. The results of path analysis showed that family support indirectly related to work hope through social prestige and social power. Besides, family support indirectly related to self-efficacy through social power. Among the dimensions of perceived social status, social power was found to be indirectly related to work hope through self-efficacy, and social prestige found to be directly related to work hope. Further, self-efficacy was related to work hope both directly and indirectly. Among the aspects of time perspective, the present hedonistic was significantly and positively related to work hope; however, present fatalistic was significantly and negatively related to work hope. In general, the results showed that the self-efficacy, social prestige, social support, present hedonistic, present fatalistic and family support could predict work hope.

Keywords: work hope, personal and social factors, family support.

* p.nilforooshan@edu.ui.ac.ir